

## Møde af Delegerede fra Landbosforeningerne

for at ordne d. 13de Landmandsforsamling etc.

Mødet afholdtes paa den kgl. Landbohøjskole den 12te og 13de Juni ifølge Indbydelse af det kgl. Landh. Selskab til samtlige Landbosforeninger, af hvilke 37 lode sig repræsentere af tilsammen 57 Medlemmer. Der holdtes ialt 4 Møder i de 2 Dage, og af disse lededes det første Møde af Konseilspræsidenten, Lehnsgreve Holstein-Holsteinborg, de øvrige af Professor B. S. Jørgensen.

Først foretoges Valg af en Præsident og Vicepræsident samt af 3 Komitemedlemmer for den 13de Landmandsforsamling. Denne Komite har da Ret til yderligere at supplere sig. Til Præsident valgtes Kambr. Steel til Dronninglund med 47 St. (Kambr. Sehestedt-Juul til Ravnholt 10 St.); til Vicepræsident Hofjm. Lüttichau til Thiele med 43 St. (Kambr. Sehestedt-Juul 15 St.); til Medlemmer af den forberedende Komite valgtes: Borgm. Faber, Viborg, med 59 St.; Propr. Friis, Duelund med 56 St. og Propr. Bruun, Åsmildkloster, med 54 St. af 60 afgivne Stemmesedler.

Valget af Stedet for den 14de Landmandsforsamling drøftedes gennem 2 Behandlinger, og først efter Behandlingen den anden Dag fandt Afstemningen Sted. Der

forelaa Indbydelse fra Aalborg, Kolding, Odense og Svendborg. Disse Indbydelse, der vare udgaaede fra Byraadene, bleve oplæste tilligemed en meget varm anbefaling fra Svendborg Amts landøkonomiske Forening om at vælge Svendborg, og saafremt denne Byes noget indskrænkede Lokaler skulde blive en afgjørende Hindring for at den kunde vælges, da vilde den nævnte Forening anbefale at vælge Nyborg, hvorfra der forelaa en Indbydelse fra Handelsforeningen.

Hofjm. Steel, Dronningborg, anbefalede Aalborg, der kunde byde særlig gunstige Lokaler saavel til Forhandlinger som til Dyrskue og Udstillinger, og hvis Byraad og Omegn vilde gjøre hvad de formaaede for at støtte Mødet. Ogsaa ved Delegeretmødet 1871 forelaa en Indbydelse fra Aalborg.

Prop. Petersen, Bøgelund. De 2 Landbosforeninger i Kolding Omegn have forhandlet med Byen og noje gennemgaaet de Lokaler, der kunde tilbydes Forsamlingen, og alle vare enige i, at disse kunde tilfredsstille enhver billig Fordring af Forsamlingen. Tilmed var nu et nyt Raadhus under Opførelse, der inden Mødets Afholdelse vilde være færdigt. Han udtaler tillige Haabet om, at Hensynet til Nordflæsviserne vil drage Stemningen til Kolding.

Prop. Clausen, Mullerup, og Prop. Hansen, Nedergaard, anbefale Svendborg, og udtale, at om end Lokalerne ikke kunne siges at være rigelige, saa ville de dog sikkert være tilstrækkelige, og Byen ligger ikke blot som Midtpunkt i en dejlig Natur, men ogsaa som Midtpunkt for en rig og frugtbar Egn, Søndsynen og alle de omliggende Der, der ikke hidtil have været umiddelbart berørte af et Landmandsmødes heldige Paavirkning.

Prop. Bruun, Åsmildkloster. Den Egn i Landet, som hidtil har været mest aflukket fra Landmandsmøderne, er Vestegnen ved Ribe, Varde. Ved Esbjergbanens Fuldendelse vil den komme i let Forbindelse med Østkysten, og dette maa anbefale at vælge Kolding.

Ramrd. Eriksen antager det næsten for en vedtaget Re-

gel, at der stiftes mellem Jylland og Døerne, og at derfor et Sted paa disse sidste bør vælges. Naar da Valget skal træffes mellem Odense og Svendborg, forekommer den første ham ved sine fortrinlige Lokalteter at maatte faa Overvægten.

Begjæler Hirsch, Frederiks, henleder Tanken paa Frederiks, der ved sine store, udmærkede Lokaler, ved at være Centralpunktet for alle danske Jernbaner, ved at ligge Døerne saa nær, at den betragter en Del af det vestlige Fyen som sit naturlige Oppland, synes at tilfredsstille alle de Krav, der fra de ulige Sider gjøres til det næste Mødested.

Propr. Neergaard, Breinholt, fremhæver den store Betydning et Landmandsmøde har paa Agerbruget i den Egn, hvor det afholdes, særlig for de mindre Jordbrugere, der nødvendig rejse langt. Det vilde derfor være ønskeligt nu at kunne vælge Kolding, da dennes nye Kommunikationsmidler mod Vest ville kunne drage en talrig Kreds af mindre Jordbrugere i det sydvestlige Jylland med ind under Landmandsmødernes Paavirkning. Skal Fyen vælges, bør Svendborg vist vælges fremfor Odense, hvor der allerede har været afholdt 2 Landmandsmøder.

Kmrd. Andersen, Gunderslevholm. Fra ingen anden By er der saa ofte kommet Indbydelse som fra Kolding. En Bærling mellem Jylland og Døerne kan være heldig, men da Døerne have haft de 2 sidste Møder, er der jo intet ubilligt i, at Jylland nu faaer de 2 næste. Skal Fyen vælges, vil Svendborg være bedre end Odense.

Statsr. Tesdorpf. Der bør holdes fast paa Bærlingen, dels formedelst Landmandsmødets Indbydelse paa Agerbruget i vedkommende Egn, og dels af pekuniære Hensyn, der ikke ere uvæsentlige. Thi da det navnlig er i den nærmeste Egn eller til Autoriteter og Privatmænd i vedkommende Landsdel, at man særlig maa henvende sig for at faa Mødet støttet med Pengegaver, noget der baade er nødvendigt og nyttigt og hvorved den eventuelle Komite ikke skal trættes, selv om det ikke altid strax gaaer saa let som ønskeligt, saa er der noget mis-

ligt ved at man for ofte, med kun faa Aars Mellemrum, skal henvende sig om Gaver til de samme Mænd og Autoriteter. Naar Mødet i Nykjøbing blev skudt ind mellem Dernes Møde (Kjøbenhavn 1869) og Jyllands Møde (Biborg, 1875) da er Grunden simpelthen den, at disse sydlige frugtbare Der aldrig havde haft noget Møde, skjøndt de kjendelig trængte til dets Paavirkning, og man mente derfor, at den sydsjællandske Banes Kabning var en passende Anledning til at fyldestgjøre et gammelt og som det syntes berettiget Krav. Blicher Spørgsmaalet: Svendborg eller Odense, bør den første vælges, dels er den Midtpunktet i et betydeligt Dpland, dels vil den sydsjællandske Bane sætte den i let Forbindelse med det øvrige Fyen, og dels frembyder den en let Afgang tilføes fra det øvrige Land. Man skal ikke ængstes ved at Lokaltiteterne muligvis ere mindre heldige; Erfaringerne fra Nykjøbing, der næppe disponerede over bedre, maa i alt Fald berolige i faa Henseende.

Propr. Holt, Sandal og Propr. Fabricius, Bramminge anbefale Kolding og subsidiært Frederits af Hensyn til Nordflesvigerne og det pinlige Tryk, hvorunder deres danske Landbosforeninger for Tiden befinde sig, saa vel som af Hensyn til Bestjylland. De tilraade stærkt ikke at skjelne for meget mellem Jylland og Derne, da en sliq Sondring blot vil være en Anledning til at splitte, hvad forud allerede er lille nok.

Sagens anden Behandling den følgende Dag aabnedes med at der oplæstes et Telegram fra Frederits, ifølge hvilket denne By vel nok indbyder til at Mødet afholdes der, men dog ønsker, inden endelig Beslutning tages, at kjende de Forordringer, som Delegeretmødet stiller til Lokaler o. lign. Der kunde derfor intet Hensyn tages dertil, og efterat de forskjellige Mødesteder yderligere vare drøftede, og der navnlig var fremhævet, at Sønderjyderne vilde have let ved at komme til Svendborg, og at det af økonomiske Grunde vilde være heldigst at gaa til Derne, samt at medens der hidtil har været afholdt Møder i 5 jydskke Byer og Biborg bliver den 6te, har der kun

været afholdt Møde i 3 Byer paa Zerne, — vedtoges det først med alle Stemmer mod 6, at Mødet skulde afholdes paa Zerne, og dernæst med alle Stemmer mod 4, at Svendborg skulde vælges til Mødested for den 14de danske Landmandsforsamling.

Umiddelbart derefter foreslog Godsejer Mourier-Petersen (Holbækgaard), at der ved næste Delegeretmøde skal forhandles om det ikke vilde være heldigere at lade 4 eller 5 Aar hengaa mellem Møderne end som nu 3 Aar, da han ellers frygtede for at Møderne vilde tabe i Friskhed og Interesse. Navnlig syntes hvert 4de Aar ham at være passende, idet vi da vilde kunne have en aarlig Værling mellem Fællesdyrstuer, Fædlestuer, Delegeretmøde og Landmandsmøde.

Efter at Præsidenten havde bemærket, at Spørgsmaalet vel kunde drøftes ved nærværende Delegeretmøde, men at en Beslutning i denne Retning maatte tages af selve Landmandsforsamlingen, udtalte

Stats. Tesdorpf, at vi maa betragte Landmandsmøderne som permanente, kraftige, virksomme Løstestænger for det danske Agerbrug og ikke blot som Billeder. Deres Virkning i hin Retning er ogsaa kjendelig overalt, hvor de have været afholdte, saavel paa det større som især paa det mindre Agerbrug, hvis Dyrkere ikke rejse langt, men for hvem Exemplet har stor Magt og Indflydelse. Naar Forsamlingen rykker ind i en Egn, skal dens Virkning nok spores inden lang Tid. I Sverrig har man skudt Landmandsmøderne ud til hvert 5te Aar, men man er enig om, at man næppe derved har gjort Agerbruget nogen Tjeneste. Fordi vi afholde større og mindre særlige Skuer, opnaa vi dog ikke det samme som ved Landmandsmøderne for hele Landet, hvor Zerne paavirkte paa Jylland og omvendt. Interessen og Virksomheden vil svækkes ved at vi forlade den 3-aarige Turnus. Vel kan det pekuniære Hensyn lægge Bansteligheder i Vejen, men det er en patriotisk Opgave at bringe baade de pekuniære og aandelige Midler i en sliq Sags Tjeneste.

Kammerd. Eriksen slutter sig hertil. Fællesstuerne

for Jylland ere netop ordnede med Hensyn til en 3-aarig Turnus.

Asfessor Lunn. Den rette Maalestof for hvor hyppigt Møderne bør afholdes vil deres Frekvents yde os; saa længe denne ikke er i Tilbagegang, er der ingen Grund til at udstyde dem. De sidste Møder vise netop et stærkt forøget Besøg. Desuden er det for en Sammenlignings Skyld ønskeligt, at man kan bevare Billedet af de ved det foregaaende Møde udstillede Dyr, saa man kan skjønne Fremgangen, men dette lader sig vanskeligt gjøre ved lange Mellemrum.

Godsejer Mourier-Petersen. Vi bør ej tøve med at forandre Tiden, indtil vi se Besøget aftage. De her forsamlede Mænd maa forudsættes at være blandt dem, der med størst Interesse og Deltagelse se hen paa Møderne; det er et Spørgsmaal, om ogsaa den store Masse ønsker hyppige Møder. I hvert Fald kan det dog ikke staa, at Sagen sættes paa Virksomhedsplanen for næste Delegeretmøde.

Stats. Tesdorpf. Vi skyldte den foregaaende Taler og de Mænd, hvis Anskuelser han her udtaler, samt Sagen, at den sættes under Drøftelse paa næste Delegeretmøde. Kun vil han forvare imod, at man af en mulig mindre Frekvents til Viborg Mødet vil drage Slutninger om en svækket Interesse for Møderne.

Præsidenten. Spørgsmaalet vil blive drøftet i Landboforeningerne i de kommende 3 Aar og derefter stillet til en samlet Forhandling paa næste Delegeretmøde.

Den første Dag drøftedes tillige Ordningen af Udstillingerne og Dyrestuet, og Præsidenten (Prof. Sorgenfens) satte her først Udstillingen af Mejeriprodukter under Forhandling. Der fremkom Forslag om, at Smørret skulde deles i sødt og syrnet, og om at det isøvrigt skulde henføres under 3 Klasser, nemlig 1) fra store Avlsbrng, 2) fra mindre Avlsbrug med indtil 16 Køer og 3) pakket i Blifdaaser til lang Forfendelse, medens der ved Nykjøbingsmødet var skielnet mellem Gaarde over 60 Køer, Gaarde fra 25 til 60 og smaa

Aulsbrug indtil 25 Røer, foruden i Blikdaaser nedpakked Smør. Tillige fremsattes til Overvejelse, om Smørudstillingerne ved Landmandsmøderne ikke helt burde falde bort, da der nu afholdes saa mange særlige Smørudstillinger, da Sommertiden er meget ugunstig for Smørrets Forsendelse og Udstilling, og da de øvrige Grene af Landmandsmødernes Virksomhed i Reglen helt optage Deltagerens Tid. Til det sidste Spørgsmaal bemærkedes imidlertid, at den store Deltagelse i de aarlige Udstillinger vidnede om en saare stor Interesse for Sagen, og at Landmandsmødernes Udstillinger vilde give et meget mangelfuldt Billede af vort Agerbrugs Standpunkt, naar den vigtige Smørproduktion ikke var repræsenteret paa disse, og det vedtoges derpaa med 22 Stemmer mod 17, at der til den 13de Landmandsforsamling som sædvanlig knyttes en Smørudstilling. Angaaende Ordningen af denne udspandt sig en vidtløftig Diskussion, idet en Del Talere fastholdt, at Delegeretmødet burde bestemme, hvad Plan der skulde følges, medens andre fandt det rettest at give den forberedende Komite frie Hænder i saa Henseende. Ved den derpaa foretagne Afstemning om, hvorvidt Komiteen skulde have frie Hænder eller ikke til at lægge Planen for og ordne Smørudstillingen, viste der sig Stemmeligbed. Derimod vedtoges et Ændringsforslag om: at Sørret skal deles i sødt og syret, men at det overlades Komiteen at bestemme den øvrige Klasseinddeling af Smørret med Hensyn til Aulsbrugenes Størrelse. Derefter vedtoges det enstemmig at overlade Komiteen at ordne og klasseinddele saavel Udstillingen af Ost som alle andre Produkter (Korn, Fisk, Trævarer, Husflid osv.)

Da Dommerkomiteen for Redskaber og Maskiner, der hidtil har bestaaet af 5 Medlemmer, har haft et meget anstrængende Arbejde i flere Dage forud for Landmandsmøderne for at kunne blive færdig med Bedømmelsen inden disses Aabning, foresloges og vedtoges det enstemmig, at Komiteen skulde fremtidig bestaa af 10 Medlemmer, der da kunde

dele sig i 2 Subkomiteer og hver for sig bedømme sine Klasser af Redstaber og Maskiner. Ifølge den ved forrige Delegeretmøde truffne Bestemmelse skal der, istedetfor de tidligere udfyldstgjørende Prøver med Redstaber og Maskiner under selve Mødet, afholdes en udførligere Prøve af enkelte Klasser Redstaber forud for Møderne. Paa Nrkjøbingmødet havde Dommerkomiteen foreslaet og Forsamlingen tiltraadt, at Slaa- og Mejemaskinerne burde underkastes en ordentlig Prøve inden næste Møde. Det samme Ønske fandt meget stærk Tilslutning paa nærværende Delegeretmøde, og det blev derfor vedtaget at opfordre det kgl. Landhusholdningselskab til allerede iaar at lade en sliq Prøve foretage.

Angaaende Ordningen af Dyrskuet foreslog Propr. Heide, at der skulde nedsættes et Udvalg for at tage Bedtægterne for Dyrskuet under Overvejelse, thi paa Grund af disses store Betydning baade for det nærmeste og de kommende Møder, burde de bestemt fastslaaes af Delegeretmødet, og den forberedende Komite, der nærmest kun kan siges at repræsentere vedkommende Egns særlige Anskuelser, burde ikke have Lov til at foretage Ændringer i Planen om end naturligtvis Præmiernes Størrelse og Fordeling væsentlig burde lægges i dens Haand. Med al Anerkjendelse af Virksomheden ved Nrkjøbingmødet, maatte han beklage, at den forberedende Komite dersteds i enkelte Punkter fraveg Delegeretforsamlingens Beslutninger og indsatte f. Ex. blandt Malkkvæget et 6te Hold nemlig: „En Samling af 1 Tyr og 5 Køer, eller 1 Tyr, 3 Køer og 2 Kvier, som have kælvet, af ren Race“, — en Samling, hvori Prangere ligesaa godt som Landmænd kunde konkurrere. Han ønskede, at man tvertimod at læmpe vilde skjærpe Fordringerne ved Dyrskuerne, navnlig ved at kræve, at de fremstillede Samlinger skulde være af eget Tillæg og ikke blot af eget Opdræt. — Efter at dels dette Forslag, dels Forslaget om i Planen at give Kjødkvæget en lignende Betydning som Malkkvæget, og om at lade Fedekvæget falde helt bort var drøftet, vedtog man Propr. Heides Forslag om at vælge en Komite paa 9



Medlemmer til den følgende Dag (den 13de) at forelægge en revideret Plan for Dyrskuet's Ordning og at fremkomme med Forslag til Dommere til den 13de Landmandsforsamling. Til denne Komite valgtes: Propr. Heide (47 St.) Amrd. Andersen (44), Propr. Neergaard, Breinholt (42), Afsesfor Lunn (26), Prop. Clausen, Mullerup (23), Propr. Eckardt (21), Inspektør Buus (21), Propr. Bruun, Asmildfl. (19) og Propr. Friis, Duellund (17).

Den følgende Dag forelagde Propr. Heide paa Komiteens Vegne et Forslag til Planen for Dyrskuet. Efter nogle korte Bemærkninger vedtoges dette i det væsentlige uforandret for Hornkvægets, Faarenes og Svinenes Vedkommende; hvorimod det for Hestenes Vedkommende ændredes noget. Etatsr. Sjørgensen fra Søholt foreslog nemlig at dele Hestene i: 1) den danske Hest, som bevislig er ublandet gennem 4—5 Led, 2) Fuldblodshesten og 3) den forædlede danske Hest, idet han fremhævede Uskeligheden af, at vi i Landbruget ved Siden af den svære jydsk Hest fik nogle lettere Brugsheste, som maatte stables ved Fuldblodet; heraf fremgik da naturlig den ovennævnte Inddeling, der tillige paa en klar Maade vilde vise Opdrætterne i hvilke Retninger man ønskede vor Hesteavl ledet.

Afsesfor Lunn gjorde herimod stærkt gjældende, at Følgen deraf vilde blive, at vi kun fik 1 Klasse for Landets egen Hesterace, hvad enten den er af sværere eller lettere Art, skjøndt det saa at sige udelukkende er den, der møder; medens vi vilde faa 2 Klasser for Fuldblod og forædlede Heste, hvoraf vi have faa yderst lidt her i Landet, at der maasse i Viborg ikke vil møde en eneste Hest af disse Slags.

Ogsaa fra andre Sider fremhævedes stærkt det urigtige i ikke som hidtil at beholde 2 Grupper for Landhesten nemlig „til sværere Trækbrug“ og „til Ride- og lettere Trækbrug“, en Inddeling, som tilmed efter lang Tids Samlen nu fulgtes ved alle Hesteskuer her i Landet; men da det paa den anden Side gjordes gjældende, at det ikke heller kunde siges at være

rigtigt som hidtil kun at have en Gruppe for „forædlede Heste til Ride- og Trækbrug“ og ikke tillige en Plads for „Fuldblodsheste,“ uden hvilke hin Gruppe ikke kunde fremkomme, saa vedtog man et Forslag af Grev Dannemand om som sædvanlig at fastholde de 2 Grupper for Landhesten, men da i den 3die Gruppe at give Plads baade for Fuldblod og forædlede Heste, da der næppe vilde komme mere af begge Slags, end at det let kunde bedømmes i een Gruppe.

Samtidig henstillede Assessor Lunn til den forberedende Komite ikke at gjøre for stort Spring mellem de 1ste og 2den Præmier, der uddeltes til Hestene, da Forskjellen mellem de bedste Heste ofte var meget ringe.

Planen for Dyrskuet i dets Helhed vedtoges altsaa at skulle være følgende:

#### Hornkvæg.

1. Malkerkvæg. a) Anglerkvæg af ren Race:

1) Tyre over  $2\frac{1}{2}$  Aar.

2) Tyre fra 1— $2\frac{1}{2}$  Aar.

3) Køer under 12 Aar.

4) Køer fra 1— $2\frac{1}{2}$  Aar.

5) Samling af 1 Tyr og 5 Køer, eller 1 Tyr, 3 Køer og 2 Kvier, som have kælvet, af eget Tillæg eller eget Opdræt.

b) Indst Malkerkvæg af ren Race } Deles i 5 Hold

c) Af andre Racer eller Stammer } lig Anglerkvæget.

2. Kjød kvæg.

a) Indst. Deles ligeledes i 5 Hold.

b) Andre Racer eller Stammer.

1) Tyre.

2) Køer under 12 Aar.

3. Ungkvæg.

En Samling af 1 Tyr under 2 Aar, 4 Kvier under 3 Aar, der ikke have kælvet, af eget Tillæg og Opdræt og af ren Race.

## Hefte.

## 1. Til sværere Trækbrug.

a) Hingste over 5 Aar.

b) 3- og 4-aarige Hingste.

c) Hopper som medbringe Føl, eller have havt Føl og endnu egne sig til Tillægsdyr.

## 2. Af Vandracere til Ride- og lettere Trækbrug } Deles ligele-

## 3. Fuldblods- og forædlede Heste } des i 3 Hold.

For Faarenes og Svinenes Bedkommende følges samme Inddeling som ved Nykjøbingmødet, og med Hensyn til fedt Slagtekvæg henstilledes det til den forberedende Komite at foretage Inddelingen.

Den sidste Dags Eftermiddag forhandlede det fra Randers Amtshusholdningsfælleskab omsendte Forslag til Ændringer i Tyendeloven, men Referatet herom kan af Mangel paa Plads først meddeles i næste Hefte.

Valget af Dommerne fik følgende Udfald:

## Gruppe 1. Maltkvæg.

## Klasse 1. Anglerkvæg af ren Race.

Ammentorp, Forp., Hvedholm pr. Faaborg. 31 St.

Buus, Inspektør, Rosvang ved Thisted. 52 St.

Friis, Jægermester, Lyngbygaard ved Aarhus. 53 St.

Henriksen, H. C., Gaardejer, Ørbjerg pr. Fuglebjerg. 53 St.

Pedersdorff, Lehnsgreve, Einsidelsborg ved Odense. 53 St.

## Klasse 2. Jydsk Maltkvæg af ren Race.

Bech, G., Forpagter paa Balsølle ved Ringsted. 52 St.

Bruöl, Forpagter paa Breilevkloster ved Hjørring. 53 St.

Carøe, C. F. Proprietær til Skjærvad ved Grenaa. 53 St.

Lund, N. G., Forpagter paa Palsgaard ved Horsens. 51 St.

Petersen, Propr., Koldkjærgaard pr. Aarhus. 29 St.

## Klasse 3. Maltkvæg af andre Racer eller Stammer. —

Mackeprang, Forpagter, Rakkebølle ved Faaborg. 53 St.

Neergaard, P., Godsejer, Førslev pr. Fuglebjerg. 53 St.

- Størring, Jens, Gaardejer, Silstrup pr. Thisted. 53 St.  
 Søltøft, Proprietær, Glibing Mølle ved Horsens. 53 St.  
 Westergaard, Forpagter, Petersdal paa Amager. 53 St.

### Gruppe 2. Kjødvæg.

#### Klasse 1. Jydsk Kjødvæg.

- Breinholdt, C., Propr., Damsgaard pr. Nykjøb. p. M. 33 St.  
 Ingversen, B., Proprietær, Kirstinelyst pr. Kolding. 53 St.  
 Lange, Forpagter, Margrethesminde pr. Svendborg. 53 St.  
 Poulsen, Proprietær, Aaby pr. Aarhus. 53 St.  
 Tøft, Kammerraad, Vovisendal pr. Aalborg. 53 St.

- Klasse 2. Kjødvæg af andre Racer eller Stammer. Fa-  
 bricius, Proprietær til Bramminge ved Varde. 53 St.  
 Lundsgaard, Proprietær til Langesgaard ved Skive. 34 St.  
 Neergaard, Proprietær til Breinholt ved Struer. 53 St.  
 Sørensen, L., Gaardejer, Vandet pr. Thisted. 53 St.  
 Tranum, Brænderibestyrer, Viborg. 52 St.

### Gruppe 1. Heste til sværere Trækbrug.

- Jakobsen, Chr., Gaardejer, Kongerslev pr. Aalborg. 42 St.  
 Jørgensen, H., Proprietær til Tangsgaard ved Lemvig. 53 St.  
 Lunn, Asfessor, Knabstrup ved Holbæk. 53 St.  
 Mourier-Petersen, A., Godsejer, Holbækgaard ved Ran-  
 ders. 53 St.  
 Prosch, Professor ved den kgl. Vet. og Landbohøjskole. 53 St.

### Gruppe 2. Heste af Landrace til Ride- og lettere Trækbrug.

- Bache, Forpagter paa Fuirendal ved Fuglebjerg. 53 St.  
 Bonne, Kammerraad, Gammellund pr. Nykjøbing paa Mors.  
 39 St.  
 Branth, Overkrigskommisær, Klarupgaard ved Aalborg.  
 53 St.  
 Keller, Dyrlæge, Johnstrup pr. Blokhus. 53 St.

Schou, Forpagter paa Bjerregaard pr. Nykjøbing paa Falster. 53 St.

### Gruppe 3. Fuldblods og foræblede Heste.

Estrup, Godsejer, Skafføgaard pr. Randers. 53 St.  
 Fuel-Brockdorff, Baron, Ølstedgaard pr. Odense. 53 St.  
 Nielsen, Ritmester, Remontekommissionen. 53 St.  
 Scheel, Lehnsgreve, Gl. Estrup pr. Randers. 53 St.  
 Sehestedt-Fuul, Kammerherre, Ravnholt pr. Ullerslev. 53 St.

### Gruppe 1. Kjøbfaar.

Breinholt, P., Proprietær, Voller pr. Lemvig. 53 St.  
 Holm, Godsejer, Lerchenfelt ved Kallundborg. 53 St.  
 Jacobsen, Godsejer, Falkenstein ved Slagelse. 53 St.  
 Jørgensen, Propr., Fuglsø pr. Randers. 53 St.  
 Larsen, Gaardejer, Torsted pr. Horsens. 53 St.

### Gruppe 2. Uldfaar.

Bech, Hofjægermester, Balbygaard ved Slagelse. 53 St.  
 Brohm, Forpagter paa Bavelse ved Ringsted. 53 St.  
 Bruun, Fabrikant, Brunshaab ved Viborg. 53 St.  
 Hofman (Bang), Etatsraad, Hofmangsgave ved Odense 53 St.  
 Krøger, Forpagter, Frijsendal ved Aarhus. 52 St.

### Svin.

Andersen, S. B. H., Kammerraad, Gunderslevholm. 53 St.  
 Eckardt, Proprietær til Drumgaard ved Horsens. 53 St.  
 Langkilde, Forpagter paa Rjørup ved Odense. 53 St.  
 Plenge, Forpagter paa Hardenberg ved Saxkjøbing. 53 St.  
 Sartorph, Jægermester, Kjøbenhavn. 52 St.

### Fedt Slagtekvæg.

Breinholt, Poul, Proprietær til Boddumbisgaard ved Struer. 53 St.  
 Erichsen, Kammerraad, Aarhus. 50 St.

Hansen, L., Propr., Rjærbygaard pr. Aarhus. 38 St.  
 Jensen, Slagter og Kreaturhandler, Skive. 28 St.  
 Ziegler, Slagter, Aarhus. 28 St.

---

### Maskiner og Redstaber.

Baumgården, fhv. Maskinfabrikant, Lyngby. 53 St.  
 Bokelmann, Forpagter paa Nørregaard ved Sørljøbing.  
 53 St.  
 Borch, Lektor ved den polytekniske Anstalt. 53 St.  
 Brein holt, C., Proprietær, Vestervig Kloster ved Thisted.  
 53 St.  
 la Cour, J. C., Landbostoleforstander, Lyngby. 53 St.  
 Frederiksen, Joh., Direktør, Nøbbøllegaard ved Maribo.  
 53 St.  
 Heide, Proprietær til Rjærsgaard, Forp. paa Bygholms  
 Teglvært ved Horsens. 53 St.  
 Søltøft, Forpagter paa Tyrrestrup ved Horsens. 53 St.  
 Tesdorpf, Etatsraad, Durupgaard ved Nykjøbing paa Fal-  
 ster. 49 St.  
 Winkel, Forpagter, Aunsberg pr. Viborg. 51 St.  
 Winstrup, Mechanikus, Rjøbenhavn. 53 St.

---

## Forhandlinger

ved

### Lolland-Falsters Forstmands-Forenings Møde

d. 2den Marts 1874.

---

1. „Hvorledes opelsker man bedst Fyrren, for af denne at erholde de smukkeste Gavntræfortimenter? Indledes af Skovrider Clement saaledes:

Skjøndt den alm. Fyr afgiver et langt bedre Dgningsmateriale end Rødgranen, benyttes den dog langt sjeldnere end denne, fordi det er saa vanskeligt at opelske smukke og rette Exemplarer af Fyrren. Vil man plante denne Træart, gjør man bedst i at anvende 2-aarige Planter; men hvad opnaaer man imidlertid ved en saadan Kultur? I Reglen faaer man meget grenede, knastede og skjæve Exemplarer, der sjældent egne sig til andet end Skillerumstømmer og Brænde. Og Aarsagen hertil er den, at Sidegrenene hos Fyrren i de første Aar udvilde sig meget stærkt, indtil Planterne kunne naa sammen og hømme denne Grenudvikling; og da dertil kommer, at Fyrren giver langt mindre Stygge end Granen, ville Sidegrenene langt senere gaa bort hos hin end hos denne og derved bevirkes, at Træet hos Fyrren bliver knastet og mindre stiftet til Gavnbrug end hos Granen.

Ønster man at tilkultivere et Stykke Jord med Fyr, gjør

man bedst i at behandle det et Aar som Brak og dernæst saa Frøet ud som Kløverfrø, helst om Efteraaret eller tidlig om Foraaret. Ved denne Kultur opnaaer man langt flere smukke Exemplarer end ved Plantning, fordi de efter Saaningen komme til at staa meget tættere og snarere tabe Sidegrenene. En saadan Kultur maa ikke gjennehugges før i det 14de eller 16de Aar, og da borttages ikkun de udgaaede Stammer, for derved at holde Bevogningen saa sluttet som muligt. Ved denne Udluftning maa Arbejderen tillige med en Stok stryge alle de udgaaede Grene af de dominerende og bedste Stammer; thi derved befries disse i Fremtiden for Knaster. I 1844 gjorde jeg et Forsøg paa en Slette, der ligger kun 200 Alen fra Østersøen, og som er udsat for Vest-, Syd- og Øst- vinde. Jeg plantede om Efteraaret 4-aarige Graner i 2 og 2 Alens Afstand, og derefter lod jeg grave Kvadrater mellem Planterne i samme, nysnævnte Afstand, tog Græstørven af og satte den i smaa Bolde mellem Kvadraterne, i hvilke jeg lod Bunden gjennehakke med en Bredhakke. Om Foraaret udsaaede jeg nu alm. Fyr i Kvadraterne. Planterne kom udmærket godt op, og stode efter 3 Aars Forløb fortrinligt, hvilket væsentlig skyldtes det Læ, der fremkom dels ved den opkastede Jord fra Kvadraterne, dels ved Granerne. Efter 8 Aars Forløb havde Fyrren naaet Granen; man kunde se, hvorledes de kappedes om Herredømmet, — det ene Aar var Fyrren, det næste Granen den højeste, hvilket kom af, at det Aar Fyrren stod i Læ af Granen, gav hin det kraftigste og længste Skud og omvendt. Denne Bevogning er nu 29 Aar gammel, og der findes her de skønneste Exemplarer af Fyr, som man kan se. Fyrren er saa ret, at der af den kan blive de smukkeste Flagstænger, og den er saa stor, at Bevogningen allerede kan afgive smaa Bjælker og store Sparrer. At Fyrren er bleven saa smuk, har Granen bevirket. — Man vilde maasse gjøre den Bemærkning, at saa kunde man jo plante hveranden Gran og hveranden Fyr. Dette har jeg ogsaa forsøgt, og det er ganske vist at foretrække fremfor at plante ude-



lukkende Fyr, men Resultatet bliver ikke saa smukt som ved Saaningen, hvor Fyrrene allerede i Kvadraterne begynde at rense hinanden for Sidegrenene, indtil Granen kan faa fat.

Da den nævnte Bevogning staaer temmelig nær Stranden, har Bladsfen paa enkelte Steder flere Gange været udfat for Højvandet. Hvor dette har været Tilfældet er Granen for længe siden gaaet ud, medens Fyrren er forbleven aldeles frisk; men den har tabt sin Skjønhed, idet den her er bleven grenet og stjæv. — Tæt op til samme Bevogning forsøgte jeg flere Aar efter at faa Fyr, uden samtidig at plante Gran men her udviklede Fyrren sig saa slet, at den kun kan anvendes til Brænde og ikke til Savnbrug.

Skovrider Schleppegrell. Har jeg forstaaet Hr. Clement, ret, foretrækker han med Hensyn til Fyrren Saaning for Plantning, hvilket strider imod de Erfaringer, som jeg har havt Lejlighed til at gjøre. De heldige Resultater, som Hr. Clement har anført, hidrøre sikkert udelukkende fra Fyrrens Blanding med Granen, og paa Rigtigheden af denne Slutning synes ogsaa hans sidste Meddelelse om Fyrresaaningen uden Granplantning at tyde. Af de rene Fyrrebevogninger, som jeg har seet, have de fletteste altid været de, der vare fremkomne efter Saaning. Foruden Jordbundens Bestaaffenhed er en hensigtsmæssig Blanding med Rødgran af størst Betydning for Fyrren; og da dennes Højdevæxt i Ungdommen navnlig i de første 10—15 Aar, betydelig overgaaer Rødgranens, er det naturligt, at det kan være fordelagtigt, at lade denne faa et Forspring for hin af nogle faa Aar. I 40—50 Aars Alderen skal Rødgranens Højdevæxt kunne overstige Fyrrens; men da vi kun undtagelsesvis lade Rødgranen blive saa gammel hos os, har dette Forhold selvfølgelig mindre at sige. Efter min Formening er det heldigst, naar man planter Fyrren i Blanding med Gran, da at plante hin 3 à 4 Aar senere end denne, for derved i en tidligere Alder at ødelægge Fyrrens Sidegrene, hvilket man, begrundet paa den i Ungdommen store Forskjel i Højdevæxten af disse 2 Træarter, kan gjøre uden

Risiko. Ved Gjennemhugningerne kan man borttage Rødgrænen, og senere i 30 à 35 Aars Alderen underplante Fyrren med Bøg. Paa denne Maade opnaaer man ikke alene værdifulde Fyrresortimenter, men tillige et stort Udbytte af Jordbunden. I de senere Aar har jeg foretaget en Del Underplantning med Bøg under ældre Fyrrebevørgninger, og Bøgeplanterne staa paa disse Steder saa fortrinlig som vel muligt. Disse Kulturer ere dertil meget billige, idet de udelukkende ere udførte med Plante-Stikspaden og have ialt kun kostet 8 St. pr. 100 Stkr., excl. Planternes Værdi.

Clement kjender i Fyen en særdeles smuk 250 Tdr. Rd. stor Blandingskov af Gran og Fyr, medens en ren Fyrrebevørgning tæt ved Siden af Samme langfra er saa smuk. Han har paa sit Distrikt foretaget en Udplantning med Plante-Spaden af 2-aarige Fyrreplanter, der voxe godt og staa sluttede, men ere desuagtet meget frogede.

Stovrider Wegge. Ved Pederstrup er en Blandingskov af Gran og Fyr fremkommen ved Plantning, hvor alle Fyrrene ere stærkt frogede og kun egne sig til Brænde.

Forstinspektør Røck udtaler som sin Formening, at Fyrrebesaaing lykkes langt bedre end Plantning.

Jægermester Stampe udtaler Frygt for, at Granen blandet med Fyr vil kvæle denne. — Hvad Underplantning af Bøg under ældre Fyr angaaer, da har han ogsaa seet et Exempel paa, at Bøgen voxe fortrinlig under ældre Fyr. Her var Bøgen fremkommen ved Selvbesaaing fra en ved Siden af Fyrren vokende ældre Bøgeskov.

Stovrider Ovade har forsøgt at plante 2-aarige Fyr i ren Bevørgning, men maa efter sin Erfaring anbefale at indplante Gran.

Stovrider Chr. Schrøder troer at maatte gjøre den Indvending imod Clements Kulturmetode, at den er altfor kostbar.

Clement vil endnu til Slutning anføre som en Fordel

ved at blande Gran med Fyr, at denne Blanding beskytter Fyrren imod Insektangreb.

Schlepppegrell drager denne Paastand stærkt i Tvivl. For Granen kan denne Blanding ialtsald være temmelig uheldig; idet Bombyx monacha fortrinsvis lægger sine Æg i Barkrevnerne og under Barkstjællene paa Fyrren, medens Larverne dog hovedsagelig angribe Granens Naale. — For at undgaa Misforstaaelser, foreslaaer han, at man enes om at kalde den lille Spade, der nu saa hyppig anvendes og omtales, for „Plante=Stikspaden“.

Kock kjender en Blanding af Pinus austriaca og Gran paa Viborg Hede, hvor Fyrren er stærkt angreben af Insekter.

2. „Er en større Bildtstand forenelig med et rationelt Skovbrug?“ Indleedes af Skovrider Schlepppegrell. Da det først idag er bleven bestemt, at jeg skal være den, der indleder dette Spørgsmaal, vil jeg kun kunne gjøre det paa en meget ufuldstændig Maade, hvorfor jeg ogsaa maa bede den ærede Forsamling om Overbærelse.

Det er saa smukt og oplivende at se Bildtet i vore Skove, og Sagten, som dette fremkalder, og som blandt andre Goder ogsaa medfører det, at den hjælper til at udvikle eller skjærpe et Par af vore vigtigste Sandser, nemlig Synet og Hørelsen, er en saa almindelig og yndet Udspreddelse, at det er saare naturligt, at der endnu maa være Mange, som ønske at bevare Bildtet i Skovene. Ja, jeg er overbevist om, at skjøndt vi Alle som Forstmænd maa udtale en Fordømmelsesdom over Bildtet, saa er der dog ikke en Eneste blandt os, som det ikke alligevel vilde gjøre ondt, om dette aldeles blev udryddet. At man har sørget for en Diskussion af det foreliggende Spørgsmaal, der alt har været behandlet af Forstjellige her i Landet, er begrundet i en gjentagen Anmodning om, at Forstmandsforeningen ogsaa vilde opløse om den Skade, Bildtet foraar=

fager, da det selvfølgelig ogsaa maatte være dens Ønske, at det stod klart for enhver Skovejer, at en større Bildtstand ikke er forenelig med et Skobrug, af hvilket man fordrer, at det skal give det størst mulige Udbytte.

Det Bildt, som gjør Skade i vore Skove, er hovedsagelig Raavildt, Daavildt og Hærer, og Maaden, det skader paa, er som bekendt dels ved Afbidning af Blade og Knopper, dels ved Fejning. Ret ejendommeligt er det, at Bildtet optræder paa forskjellig Maade i de forskjellige Egne; snart angriber det en, snart en anden Træart, og de Erfaringer, som d'Hr. derfor kunne meddele, ville sikkert, om de end i Hovedsagen ere enslydende, dog være forskjellige i flere Retninger. Som afgjort kan man vel sige, at Bildtet kan optræde som Fjende af saa godt som alle Træarter, og at det som Regel ubetinget er værst imod de Træarter, som ere nye og fremmede i den Skov, hvori det opholder sig. Aak, Lærk, Ahorn, Eg, Bøg, Ædelgran, Rødgran og flere andre Træarter maa alle lide under dets Angreb. Aak og Lærk, et Par af vore allervigtigste Skovtræer, er det paa mange Steder aldeles umuligt at faa frem uden ved Hjælp af meget kostbare Indbegninger, der endog hyppig vise sig saa lidet svarende til deres Hensigt, at de bedste Sagter ofte netop blive afholdte i Indbegningerne. At jeg har nævnet Bøgen blandt de Træarter, der lide af Bildtet, vil maasse møde en Del Modsigelse, eftersom man i mange Egne aldrig har iagttaget dets Angreb paa denne, medens man andre Steder t. Ex. i Nordsjælland har seet Bøgebefaaninger paa flere Tdr. Vand blive totalt ødelagte af dette. Det var i Nordsjælland navnlig de helt unge Bøgeplanter, medens disse endnu vare i Besiddelse af Frøbladene, der vare udsatte for Bildtets Angreb, navnlig for Raa- og Daavildtet, medens her paa Volland jeg for mit Vedkommende blandt Bildtet kun har iagttaget Hæren som Bøgens Fjende og det tilmed i Plantens noget ældre Alder.

Det Tab, der forarsages af Bildtet, er naturligvis meget vanskeligt, ja saa godt som umuligt at beregne med Nøjag-

tighed. — I den Periode, da der paa Knuthenborgs Skovdistrikt var en betydelig Bildtstand, anslog jeg det aarlige Tab, som denne forarsagede Skovene til mindst et Par Tusinde Rigsdaler. Ved denne Beregning tog jeg dog ikke alene Hensyn til Værdien af de Ødelæggelser, som Bildtet anrettede paa Kulturerne, men ogsaa til den mindre Indtægt, som Skovene maatte afgive formedelt de mindre værdifulde Træarter, der paa mange Steder maatte fremstiles begrundet paa det smukke, men lidet hensyntagende Bildt.

Der er bleven sagt, at Skovbetjentene derved, at de tillige vare Jagtbetjente, kom mere omkring i deres Distrikter, og at Tilspynet som Følge heraf blev bedre. Dette beroer sikkert paa en fejl Opfattelse; thi i de fleste Tilfælde ere de lavere stillede Jagtbetjente saa lidenskabelige, at de kun have Øje for Alt, hvad der vedrører selve Jagten, og overse derfor i Reglen de Uordener, som ellers aldrig undgaa den aarvaagne Forstmands Øjne.

Sluttelig skal jeg kun bemærke, at jeg vilde anse det for heldigt, om man paa hvert Distrikt var istand til at beregne Bildtets omtrentlige Ødelæggelser, og at man efter min Opfattelse vilde handle aldeles korrekt, om man da hvert Aar lod det beregnede Beløb komme Skovkassen tilgode.

Forstinspektør Koch bifalder Schleppegrells Udtalelser, men troer, at Tidsforholdene nok vilde sørge for at faa Bildtstanden formindstet.

Skovrider Kann. Bildtstanden bør ikke aldeles ødelægges, navnlig Raabildtet, naar det findes i en ren Bøgestov. Det er vanskeligt at tagere den Skade, Bildtet forarsager. Bøgen indhenter maaste i den senere Alder det Tilvæxttab, den har lidt i Barndommen ved Bildtets Angreb.

Skovrider Element. En Skov med en stærk Bildtstand vil efter min Formening give 2 Rd. mindre aarlig Indtægt pr. Td. Land end en do. uden Bildt.

Schleppegrell kunde ønske at høre et rigtig varmt Forsvar for Bildtet.

Skovrider Bornebusch. Vi maa vistnok Alle indrømme, at en større Bildtstand ikke er forenelig med et rationelt Skovbrug, og et Forsvar for Bildtet vil her være vanskeligt at paa- tage sig; dog troer jeg, at ingen ægte Forstmand uden Bekla- gelse vil kunne tænke sig Bildtet aldeles forsvunden fra vore Skove. I de fleste Tilfælde vil man uden væsentlig Skade kunne holde en Bildtstand af indtil 5 Stkr. Raavildt pr. 100 Tdr. Land Skov.

---

## Det kgl. Landhush. Selskab.

---

**J** Juni Maaned har Selskabets Bestyrelsesraad enstemmig optaget som Medlemmer:

Ammigbøl, K., Proprietær til Postgaard pr. Aalborg.

Bokelmann, Forpagter paa Nørregaard pr. Sørfjøbing.

Breinholdt, P., Proprietær til Boddumbisgaard pr. Thisted.

Dinesen, W. L., Kammerjunker, Premierløjtnant, Forpagter paa Christianslund pr. Randers-Ørsted.

Düring-Rosenkrantz, E., Baron, til Tølløsegaard pr. Holbæk.

Feilberg, P., Løjtnant, Landbrugs-kandidat, Søborg pr. Fredensborg.

Hansen, E., cand. pharm., Frederiksberg.

Hansen, Direktør i Østifternes Kreditforening, Kjøbenhavn.

Hansen, Forpagter, Glorup pr. Nykjøbing.

Hasselbach, Proprietær til Aalegaard pr. Fjerritslev.

Hiort, A. E., Grosserer, Kjøbenhavn.

Jørgensen, H., Proprietær til Tangsgaard pr. Struer.

Keller, Proprietær til Kjetterup pr. Hjørring.

Lassen, Proprietær til Fuglsig pr. Hjørring.

Lund, E., Proprietær til Mandrup pr. Viborg.

Lundsgaard, Proprietær til Langesgaard pr. Slive.

Manfa, Premierløjtnant, til Sø pr. Nykjøbing paa Mors.

Sandberg, Forpagter paa Kalbygaard pr. Standerborg.

Stamer, Forpagter paa Fufings pr. Randers.

---